

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ephesini Concilii Generalis Pars I. Et II. Sub Cælestino papa I. anno
CCCCXXI.

Parisiis, 1644

Theophili episcopi, ex sermone inscripto ad eos qui cum Origene sentirent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15062

modi potius sermone discipulos suos compellasse legitur: *Ne uocetis magistrum in terra: unus est enim magister uester Christus.* Neque enim quando apostolis hæc imperabat, diuinitatē suam a corpore quod cernebatur, seiungebat, neque rursum, cum se Christum esse testabatur, se ab animo & corpore diuellebat, sed simul utrumque, hoc est, Deus & homo erat. Seruus quippe erat, qui cernebatur; Dominus uero qui intelligebatur. Deitatis celsitudinē humili incarnationis forma occultabat; contra uero corporis, quod uidebatur, humilitatē deitatis operatione euehebat.

XI.

Non fuerit autem difficile alia eiusmodi præclara testimonia nõ pauca his adiciere; quæ tamen prætereo, cum scriptum esse non ignorem: *Da sapienti occasionem, & addetur ei sapientia: doce iustum, & festinabit suscipere.* Hoc unum interim non prætermiserim, optimos ac sapientissimos quosque patres quotquot ante nos extiterunt, omnes sacram Virginem Deiparā quoque appellare; Deique Verbum, etiam si principii expers sit, & ante omne æuum tempusque ex Patre natum, carni secundum naturam unicum esse, necnon in utero Virgineo latuisse, ac inde secundum carnem prodiiisse, attestari. Quoniam uero dubium non est, mentem proluxa auctoritatum sententiarumque recitatione obrundi, remissionemque fieri, malle autem breui quodam compendio dogmatum de Christo uenustatem dilucide perspicueque ob oculos propositam cernere; ideo ipsas, ut sic loquar, sententiarum medallas ex

γε· μη καλέσητε διδάσκαλον ἑπὶ τῆς γῆς· εἷς γὰρ ὄστιν ὑμῶν καθηγητὴς ὁ Χριστός. οὐ γὰρ ὅτε τῆτο τοῖς ἀποστόλοις * ἀρτίηγάτε, τῆ φαινομένου σώματος τῶν οἰκείων διώκει ἐκότητος· οὐδὲ ὅτε Χριστὸν ἑαυτὸν διεμερότυρο εἶναι, ψυχῆς καὶ σαρκὸς διωκίετο· οὕτως ἀμφω πυχάνων θεός τε καὶ ἀνθρώπος, ἰσότητος ὁμοίου, καὶ κύριος γνωρίζομενος· τὸ μὲν ὑψιλόγος τῆς θεότητος τῶ ταπεινῶ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὑποκρυπτόμενος φρονήματι, τὸ δὲ γὰρ ταπεινὸν ἑσθμίου σώματος τῆ τῆς θεότητος ὑπερέκειναι ἐνεργεία.

ιδ.

Εὐχερὲς μὲν οὐδὲ ἕτερα τοῦτοις ἐπενεκεῖν πλείστα τε ὅσα καὶ ἀληθῆ μέρτυρα· παρῆμι δὲ, τὸ γεγραμμένον εἰδώς· ἰδοὺ σοφῶ ἀφορμῶν, καὶ σοφώτερος ἔσται γνώσει δικαίω, καὶ προσδίδωσι τῆ δέξασθαι. πλὴν κενὸ φαιμέν· ἰδοὺ δὲ πάντες οἱ πατέρες τε καὶ σοφοὶ καὶ καιροὶ ἡμῶν γεγονότες πατέρες, καὶ θεοτόκον ὀνομάζουσι τῶ ἀγίῳ ἁγίου δένον· ἡμῶν δὲ καὶ φύσιν διαβεβαιούμενοι τῆ σαρκί· ἡμῶν δὲ ἡμῶν, ἐν τῆ νηδύϊ γυνέσθαι φασὶ τῆ ἁγίου, καὶ ἕξ αὐτῆς προσελθεῖν καὶ σάρκα, καὶ τοὶ τῶ ἀναρχον καὶ πρὸ πάντων αἰώνων καὶ χρόνου λαχόντα γέννησιν ἐκ πατρὸς. ἐπειδὴ δὲ τῶ εἰκός, ἐν ταῖς μακροτέραις καὶ ἐφεξῆς τῆ εἰχων σωθήκας ὀλιγόθεν ἐγένοντο τῶ νοῦ, ἐδεήσθαι μάλλον ὡς ἐν βραχί καὶ σωεσαλμένως ἰδεῖν τῶ ἑπὶ Χριστῶ δογματῶν τὸ ἀκραιφνέστατον κάλλος, αὐτὰς καὶ μόνους τῶ ἐννοίων, ἵνα οὕτως εἴπω,

ANNO
CHRISTI
431.

καρδίας ἐν τῆς θεοπνεύτου καὶ νέας
γραφῆς σωματικῶς, πέπομφα
τῆ ὑμετέρῃ καὶ θεὸν ὑπέβηκα· ὡς δὲ
ἐπιχαίνομαι, καὶ βραχὺ τε καὶ ἀνα-
μέρος αὐτῆ τε Θ ἐν ὑμῖν καὶ ἐπὶ μει-
ζόνως καταφαιδρῶντε νῦν· φωτα-
γωροῦσαι ἢ παρὸς ἀληθείαν καὶ οὐκ ἀν-
ώφελεῖν ἔληθε, καὶ κηρύμασιν ἀπο-
στολικαῖς ταῖς ὁσίας ὑμῶν καταφαι-
δρῶντε κεφαλῆς, πλούσιος δὲ λίαν
ὁ ἴππὶ πούτω μισθός. γέγραπται γάρ·
ὁ ἴππὶς ἐξ ἑαυτοῦ ἐκπλαῖος ἐν
ὁδοῦ αὐτοῦ, σωθῆναι· Ἰουλιῶν αὐτοῦ ἐν
θανάτου, καὶ καλύψαι πληθὺς ἀνθρώ-
πων. ἐν δὲ γε ταῖς τῆν ἐνομιάν διέ-
σσειν, ἢ τοὶ συμπερασμασιν, ὅταν λέ-
γωμεν· θεὸς οὐκ ἄρα ὁ Χεῖρός, ἢ
ἄρα εἰς ἄρα ὁ υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς
Χεῖρός· οὐχ οὕτω φημέν, ὡς ἐκεί-
νοι, θεὸν καὶ γὰρ, ἢ υἱόν, ἢ κύριον
ὠνομάσαι Ψ Ἐμμανουήλ, ἢ ἐν
παιδοποιῆς, ἢ ἴππιδόσεως, εἰς τῆσδε
ἐξῆς ἐλθεῖν, ὡς ἕνα Ψ καὶ ἡμεῖς κοι-
νὸν καὶ ἡγιασμένον ἀίθερον· ἐκείνο
δὲ μάλλον, ὅτι θεὸς ὡν ὁ λόγος, εἶτα
καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, καὶ ἐν δού-
λου μορφῇ κατεβέβηκας, οὐδὲν ἦ-
τόν ἐστι θεὸς ἀληθινός, καὶ φύσις τῆν
ὅλων κύριος ἕσται, καὶ μόνος Θ , καὶ
ἰδικῶς υἱός. ὡ καὶ ἡμεῖς συμμορ-
φοῦμενοι καὶ γὰρ τὴν δὲ αὐτῆ, ὡς
παρὸς τὴν τῆς ὑποστάσεως διαβαίνο-
μεν δόξαν.

Domini permanferit, solusque & proprie Filius. cui & nos quoque per gratiam ipsius conformamur, & ad adoptionis gloriam conscendimus.

ιβ.

Όνομα δὲ τὸ, Χεῖρός, πρέπειν
μὲν ἐκ οἷδα πῶς διαβεβαίωται ἡ
νες καὶ ἰδικῶς τε ἐκ τῆς μόνως, ἐξ ἑ

diuinis noui testamenti scripturis collectas, ad vestram in Deum pietatem mittendas existimaui. Quo nimirum breuiter ac sigillatim hasce euoluentes, vestram in primis mentem etiam nunc coonestare, deinde ad agnoscendam veritatem, aliis quibuscumque visum fuerit, adiuumento esse, necnon apostolicis preconiiis perinde ac fertis quibusdam capita vestra redimire possitis. Quandoquidē copiosa merces ea de causa reddi consuevit. scriptum est enim:

Qui conuerſi fecerit peccatorem ab errore viae ſuae, ſaluabit animam eius a morte, & operiet multitudinem peccatorum. Porro autem cum in eiusmodi ſententiis adducendis, vel earumdem quoque conſuſionibus, ſubinde dicturi ſumus, Deus igitur eſt Chriſtus; aut vnus ergo Filius & Dominus eſt Chriſtus: non eo ſenſu id dicimus, quo illi; quaſi nimirum Emmanuel ſecundum gratiā tantum Deus, aut Filius, aut Dominus ſit nominatus; aut per aſſiduos progreſſus & incrementa, perinde ac vnus quiſpiam e medio grege noſtriſque ſimilis homo ſanctificatus, ad illud gloriae culmen conſcenderit. Verum vnum hoc inſtituimus & dicimus, nempe Verbum cum Deus eſſet, ad exinani- tionem, ſeruilemque formam ſe demiffiſſe ac deſcendiſſe; ita tamen vt verus nihilominus Deus ac ſecundum naturam vniuerſo-

Jac. c. 5. v. 20.

XII.

Ceterum nomen hoc, Chriſtus, quidā nescio quomodo Dei Patris Verbo etiā ſeorſum ac per ſe, hoc eſt, vt extra carnem poſitū

mente concipitur, conuenire af-
ferunt: mox vero in illum quoq;
fimiliter illud competere contem-
dunt, qui ex sacra Virgine natus
est, prout hic quoque per se se-
paratim subsistere consideratur:
postremo ambobus simul per-
inde ac vni congruere tradunt,
ratione nimirum coniunctionis,
vt ipsi loquuntur, in vnam illos
personam colligante: (nam ve-
ræ illius naturalisque vnionis, et-
iamsi vnam hanc mysterii huius
viam planam, & ab omni erro-
re tutam propositam habeant,
nulla apud illos habetur ratio) &
hæc illorum simulata confessio
non est sincera, sed atri veneni
imposturæque plena. Nam cum
diuina scriptura Christum no-
minans, omnia illi diuina simpli-
citer tribuat; (nouit enim, nouit
inquam illa, Dei Verbum in hu-
mana forma apparuisse & carnē
factum esse) illorum autem insti-
tutū & scopus, qui diuersa ab his
fentiunt, sit persuadere eum qui
ex muliere natus est, hominem ef-
se vnum quempiam, qui per incre-
menta, vt dixi, & per propriā,
hoc est humanam virtutem dig-
num se præbuerit, qui honorem
quoq; connexionis cum Dei Ver-
bo affequeretur, & insigni prædestinatione eligeretur.

XIII.

Idcirco nomē hoc, Christus, soli
quoq; Verbo quod ex Deo Patre
ortum est, vt seorsim ac per se sub-
sistere consideratur; conuenire af-
ferunt. Nos autem ita sentire aut
loqui nequaquā didicimus: quan-
doquidē tunc primum Verbum
Iesu Christi appellationem fortitum
dicimus, cum factum est caro;
siquidem ob id Christus vocatur,
quia exultationis oleo, hoc
est Spiritu sancto a Deo Patre in-

σαρκός ὄντι τε καὶ νοουμῶν τῶ ἐκ
θεοῦ Φωῆ λόγῳ. πρέπειν δὲ ὁμοίως
& τῶ ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς γεννη-
νημῶν, καὶ εἰ νοοῖτο ὑπαρχῶν καὶ
μόνας ἐπὶ καὶ ἑαυτὸν. καὶ τέλος
δὲ πρέπειν * ἀμφοῖν, ὡσανεὶ τῆς
συναφείας λόγου, καὶ ἀπὸ αὐτοῦ
φασιν, εἰς αὐτῶν ἀπόστολων
* σωεὶσθαι ὡς ἐν ἑνώσει τῆς καὶ
φύσιν καὶ ἀληθείας οὐδεὶς λόγος αὐ-
τοῖς καὶ τοῖς αὐτῶν ἑσθλῶν τῶ μυστη-
ρίου τῶ ὁδῶν ὁρθῶν καὶ ἀπλανητά-
των. καὶ ἡ σὴν ἑαυτῶν οὐχ ἀπλή,
πικρίας ἢ μάλλον καὶ ἀπάτης μεμέ-
τωται. ἐπειδὴ γὰρ ἡ θεοπνεύματος θεοφῆ
Χριστὸν ὀνομάζουσα, πάντα αὐτῶν
ἀποστολῶν τὰ θεοπνεύματι. οἷδεν γὰρ,
οἷδεν αὐτῶν ἀποστολῶν μορφῆς πεφηνό-
τα καὶ σαρκωμῶν τοῦ θεοῦ λόγου
σκοπὸς ἢ τοῖς ἑπεὶ παρὰ τὸ φρο-
νεῖν ἡρημῶν, καὶ κοινὸν ἀποστολῶν
ἀποφάνειν τῶ ἐκ ζωαῖκός, ὅτι ἑπι-
δόσεως, ὡς ἐφίλω, καὶ ἑξ ἰδέας τε καὶ
ἀποστολῆς ἀποστολῆς ἀξίον ἑαυτὸν πα-
ραστήσαντα τῶ χεῖμα ἡμῶν καὶ
συναφεία ἀποστολῶν τῶ ἀποστολῶν
ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ ἀποστολῶν γενέσθαι
καὶ ἀποστολῶν.

Εκεῖνό φασιν, ὅτι τὸ, Χριστός,
ὄνομα πρέπει & μόνω, καὶ ἰδέα, καὶ
καθ' ἑαυτὸν νοουμῶν & ὑπαρχῶν-
τι τῶ ἐκ θεοῦ πατρὸς * πεφηνόπ λό-
γῳ. ἡμεῖς ἢ οὐχ οὕτω διδιδάχθημεν
φρονεῖν, ἢ λέγειν. ὅτι γὰρ γέρονε σαρκῶ
ὁ λόγος, τότε καὶ ὀνομάσθαι φημὶ
αὐτὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἐπειδὴ γὰρ κέ-
χρηται τῶ ἐλάφῳ τῆς ἀγαλλιάσεως,
ἦτοι τῶ ἀγίῳ πνεύματι παρὰ τῶ θεοῦ
καὶ

ANNO CHRISTI 431.

* 1mo, 7

* 2

καὶ πατρὸς, ταύτη ἡ Χειρὸς ὀνομαζέται. ὅτι δὲ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον ἢ χεῖρ, ἐκ αὐτῆς ἐκδηλοῦται ὅτι φρονεῖν εἰσώδων. * εἰ μὲν γὰρ θεὸς ὅτι καὶ λόγος, ἐκ αὐτῆς ἐδηξήθη χεῖρως. οὐ γὰρ που φωνή τις αὐτῆς χεῖρα καὶ ἡγιασμένη ἐκ θεοῦ λόγον τῶν ἰδίων πνεύματι, ὡς ἐπέφρασαν αὐτὸν πλὴν φύσιν ὑπερκείμενον καὶ περὶ ἑαυτὴν. χεῖρ γὰρ πάσης ἀνελουσίας τὸ ἐλαττον ὑποτῆς κρείττονος ἀπολογεῖται. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς τῆς ἀνθρώπου τῆς μέγιστος τὸ ἀγιάζεσθαι τε καὶ χεῖρα πρέπει, πᾶσα πως ἀνάγκη Χειρὸν ὀνομαζέσθαι ἐκ θεοῦ λόγον· οὐχ ὅτι γυμνὸς ἦν ἐπὶ καὶ οὐπω σεσαρκωμένος, ἀλλ' ὅτι γεροντὸς καθ' ἡμᾶς, τουτέστιν ἀνθρώπου, ἐχέσθαι καὶ τὸ ἀνθρώπου. ὡς τὸ, Χειρὸς, ὄνομα πρέπει αὐτῆς κατ' οὐδένα ἕπεται οὐπω καθ' ἡμᾶς γεροντὸς τῶν ἐκ θεοῦ πατρὸς φωνῆ λόγος. εἰ δὲ ὀνομαζομένου που Χειρὸς, ἐκ ἀνθρώπων ἀκούσας αὐτὸν. καὶ λόγος ἀκούσας, πεπερασμένης ἢ τῆς ἐκ ἀνθρώπων τῆς ἐνωθείσης αὐτῶν μὴ ἀμνημονήσας σαρκίος. ἀλλὰ μέρους δὲ τούτου κακείνου πρέπειν οἰεσθαι πλὴν φωνῆ, ἀσπύεται παντελῶς, μᾶλλον δὲ καὶ αἰόσιον ἢ φρονεῖν, ἢ λέγειν. εἰς γὰρ κύριον Ἰησοῦν Χειρὸς, ἢ οὐ μεμείρεται, κατὰ καὶ αὐτὸς ὁ βλάπτει Παῦλος, ὁ Χειρὸν ἔχων ἐν ἑαυτῶν, τὸ θεῖον αὐτῶν λαλοῦντα μυστήριον. περὶ ἀποστόλων δὲ τοῖς ἐφεξῆς καφαλαίοις, διὲν καὶ ἀπεξορισμένον εἰς ἀλλήλους ἐμὸν διρήσετε λόγους.

unctum est. Quod autem inunctio illa assumptæ humanitatis ratione illi conueniat, id apud recte sentientes in quæstionem non venit. nam si Dei Verbum Deus est, nulla utique vnctione indiget. Nec vllus vnquam docuit Dei Verbum Spiritu suo inunctum aut sanctificatum esse, quasi is secundum naturam ab illo sit diuersus, superior & excellentior. *Minus namque sine vlla contradictione a meliori semper benedicatur.* Quia ergo sanctificatio & inunctio humanæ naturæ humilitati congruunt, fit necessario vt Dei Verbum non tum Christi nomine donatum sit, cum etiam nudum, hoc est, nondum incarnatum esset, sed tunc demum, cum more nostro factum homo, secundum naturam humanam inunctum est. Quamobrem nomen hoc Christus, nulla ratione prius in Dei Patris Verbum conueniebat, quam humano more atque modo genitum esset. Quod si absolute alicubi Christus nominatur, mox illud incarnatum intelligas. & si Verbum audias peracta iam incarnatione, vnità ipsi carnis non obliuiscaris. Porro autem arbitrari vocem hanc Christus seorsim huic, & seorsum rursus illi conuenire, istuc, inquam, sentire vel loqui stultum est omnino, imo vero impium, & profanum. Vnus est enim Dominus Iesus Christus non diuisus, neq; dissectus; quem admodum sapientissimus Paulus, qui Christum in se diuinum hoc mysterium recludentē habebat, manifeste docet. Verum ad capita ordine hic iam sequentia animum adiungentes, orationem

Hebr. c. 7. v. 7.

1. Cor. c. 1. v. 13.

meam rectam & ad veritatis normam accommodatam comperie-

Concil. Tom. 5.

R

tis. Consentaneum est auté, opinor, ut illud quoque hoc loco pro-
 tester; puta Dei Patris Verbum a-
 que perfectum suisque numeris
 absolutum esse in humanitate, &
 secundum humanitatis ratione,
 atque perfectum est in diuinitate.
 Tum corpus quoque quod as-
 sumpsit non inanimum esse, sed a-
 nima intelligente perfectum & in-
 formatum. Vniuersarum rerum
 opifex auctorque Deus (sancta
 Christi sponsa) qui se diligentibus
 caelestia bona impertitur, bea-
 tas animas vestras suis donis im-
 pleat, quo in mensura aetatis ple-
 nitudinis Christi confurgentes,
 vitam gloriosam probaramque, &
 omni admiratione dignam transi-
 gatis.

Hæc insunt in iis quæ sequuntur.

Quod Christus sit Deus, v-
 nitione ad Deum Verbum ascen-
 dente ad eius gloriam templo
 quoque assumpto, ex apostoli-
 cis.

Ex catholicis sententiæ in i-
 dem.

Ex euangelicis sententiæ in
 idem.

Quod Christus sit vita, & vi-
 uificator, argumenta ex apostoli
 Pauli aliorumque apostolorum
 literis petita.

Quod fides sit in Christum, ut
 in Deum, ex catholicis & euan-
 gelicis.

Quod Christus sit vita & pro-
 pitiatiorum, explanationes va-
 riae.

Quod Christi mors mundo
 salutaris extiterit, ex aposto-
 licis & euangelicis annotatio-
 nes.

περὶ ἀμφοτέρωθεν δὲ οἶμαι κα-
 κῆνο καλόν. ὡς περὶ γὰρ ὅτι ἐν
 θεότητι τέλει ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς
 λόγος, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρώποπι-
 τι τέλει, κατὰ γὰρ τῆς ἀνθρώ-
 ποπιτικῆς λόγον ἐκ ἀψυχῶν σώ-
 μα λαβῶν, ἐψυχωθῆναι ὅ μάλ-
 λον ψυχῆ λογικῆ. ὁ δὲ θεὸς τῶν ὁλῶν,
 ὁ τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν πᾶσι οὐ-
 ρανοῦ διδόμενος ἀγαθὰ, ταῖς ὁσίας
 ἡμῶν ἐμπλήσσει ψυχὰς τοῖς ἁγίοις
 αὐτοῦ χαρίσμασιν· ἵνα καὶ εἰς μέ-
 τρον ἡλικίας ἀναβαῖνουσαι τῆ πλη-
 ροματικῆ τῆ Χειροῦ, δικταὶ καὶ
 βίδοκμον πλὴν ἀξιάσων ἡμῶν ἀ-
 ποφύωπτε ζωῶν, ἀγίαι νύμφαι
 Χειροῦ.

Τὰ δὲ ἐστὶν ἐν τοῖς ἐφεξῆσι.

Οὐ θεὸς ὁ Χειρὸς, ἐνώσει τῆ θεοῦ
 τῆ θεὸν λόγον εἰς πλὴν αὐτοῦ δόξαν
 ἀναβαῖνοντος καὶ τῆ θεοσληφθέν-
 τος ναοῦ, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν.

Ἐκ τῶν καθολικῶν ἐκλογῆ εἰς τὸ
 αὐτό.

Ἐκ τῶν βιβλικῶν ἐκλογῆ εἰς τὸ
 αὐτό.

Οὐ ζωὴ καὶ ζωοποιὸς ὁ Χειρὸς,
 ἐκ τῶν κειμένων ὡς τῶν ἀποστόλων
 Παύλου, καὶ ἐν τοῖς ἀποστολικῶν * βί-
 ρησι.

Οὐ εἰς Χειρὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν,
 ἐκ τῶν καθολικῶν, καὶ ἐκ τῶν βιβ-
 λικῶν.

Οὐ ζωὴ καὶ ἰλαστήριον ὁ Χειρὸς,
 ἐκλογῆ διάφοροι.

Οὐ ὁ Χειρὸς θάνατος τῶν κόσμων
 σωτήριον, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν καὶ
 βιβλικῶν ἐκλογῆ.